

¿Qui té por d'Europa?

Sindicats, petits empresaris, sectors industrials nacionals, agricultors, regions. Tots poden témer el mercat interior, més quan no controlen bona part de les decisions. Amb tot, no són ells qui més resistència oposen al procés d'integració, sinó els governs dels estats.

Les reunions dels consells de ministres dels darrers dos anys han estat sovint presidides per discussions bizantines i interminables: dels 300 punts del Llibre Blanc, se n'han aprovats menys de la meitat. La resolució de problemes pressupostaris de la CEE i les despeses agrícoles han estat també font de conflictes. Les anècdotes són sucoses: Itàlia, per exemple, inflà el seu PIB —va incloure a ull l'economia submergida— per ser admesa als club dels set països més industrialitzats, però a l'hora de fer la seva aportació a la comunitat s'excusà i rebaixà les xifres...

Margaret Thatcher —de qui es diu que entrà a la CEE per dinamitar-la des de dins— obstaculitzà durant mesos el tema dels pressupostos per raons agrícoles: cal dir que Gran Bretanya no té pràcticament agricultura però que rep a canvi un xec substanciós. La Thatcher —de qui es diu que va sorprendre els seus homòlegs continentals amb un «ací no hi ha pilotes»— ha facilitat sovint contractes a empreses americanes en detriment d'empreses comunitàries.

La RFA se sent assetjada pel que es considera un dels temes importants del futur europeu: la consolidació d'un sistema monetari europeu homogeni, amb banc central i tot, i l'homologació de polítiques econòmiques que facilitarien el funcionament del mercat interior.

Encara que els més reticents en el tema segueixen sent els nord-americans: el mateix dia que Felipe González prenia possessió del càrrec, els EUA assajaven les primeres represàlies comercials, més conegudes amb el nom de *guerra de les hormones*. Un primer toc d'avís per al president espanyol que a banda d'algun tema puntual —la renovació dels convenis de la CEE amb països del tercer món— haurà de deixar enllestides les coses per al 30 de juny, data en la qual el consell de ministres haurà de pronunciar-se sobre els procediments a utilitzar per suprimir o atenuar els riscos de distorsió, d'evasió o frau fiscal lligats a la diversitat de règims nacionals relatius a la fiscalitat de l'estalvi. Serà el punt de partida per a la liberalització del mercat de capitals dins la CEE, el veritable repte d'aquesta aventura. □

ELS ESTATS TEMEN L'ACTA ÚNICA EUROPEA

Regions europees: comparses o protagonistes

¿Quin paper tindran les regions en la futura Europa? ¿Quin és el pes actual de les regions en les decisions comunitàries? La solució, ara per ara, depèn més del pragmatisme de les institucions europees que de la voluntat política dels estats que les componen.

R. Aymerich

El passat 9 de març, i en el decurs d'una entrevista que el president del Parlament Europeu, Lord Henry Plumb, concedí a Jordi Pujol, el mandatari britànic confessà al president de la Generalitat que sabia molt bé que «Catalunya no és una regió, sinó un país». La confessió havia estat precedida d'unes declaracions en què Plumb afirmava que el tema de «les minories regionals preocupava molt les autoritats europees».

Aquest tipus de declaracions han sovintejat en els darrers mesos i fins i tot el president de la Comissió —el francès Jacques Delors— hi ha dit la seva. Són la prova que la incorporació de l'estat espanyol a la CEE no ha fet més que aguditzar un problema latent però que les institucions europees no havien pres encara en consideració. De fet, en el Tractat de Roma del 1957 no hi ha cap tipus de referència al problema, i no ha estat fins el setembre del 1988 que les autoritats comunitàries no es decidiren per *oficialitzar*, de manera molt tímida, les aspiracions regionals.

La fórmula utilitzada ha estat la creació, segons decret del juny del 1988, d'un Consell Consultiu de les Col·lectivitats Regionals i Locals, format per 42 membres, cinc dels quals corresponen a l'estat espanyol, i entre els quals es troba el mateix Jordi Pujol. La brevetat del text segons el qual es crea l'organisme —ni tan sols es fa esment del temps de mandat dels representants—, com també la curta existència d'aquest, no permet conèixer encara quina serà la influència i el poder real d'aquest organisme consultiu en les decisions comunitàries.

Primer, perdre competències

La construcció de la unitat econòmica i política d'Europa, tal com es planteja a l'Acta Única, ha estat sovint pre-

Joaquín Almunia.

sentada com un federalisme a la inversa: són els estats membres els que han de cedir competències a les entitats supranacionals. No és estrany, doncs, que l'ideal europeista hagi figurat —amb diferències, això sí— als programes polítics dels diferents nacionalismes. El fet que bona part de l'actual política comunitària tingui com a eix la *cohesió social*, és a dir, la regulació dels desequilibris regionals obliguen les diferents regions a ser presents en les decisions comunitàries i a preparar-se per a un futur polític on s'espera que el seu paper pugui ser més important que l'actual.

Amb tot, el camí serà llarg i difícil, caldrà definir el paper de les regions en el futur polític europeu, i els mateixos tècnics comunitaris consultats per aquesta revista no s'estan de dir que «es confia més en el caràcter pragmàtic de la constitució europea que no en la voluntat política dels diferents es-

tats». Sobretot perquè el que primer s'ha produït ha estat un buidat de competències per part de les diferents regions, en el nostre cas de les diferents «comunitats autonòmiques». Des del moment que és el Consell —de caps d'estat— de la Comunitat el que aprova totes les decisions que eren abans de domini regional —agricultura i pesca fonamentalment—, es dona la paradoxa que tornen a ser els mateixos estats els que recuperen competències.

És, de manera més moderada i arrodonida, el que aproximadament va explicar el ministre Joaquín Almunia quan visità, el passat mes de juny, el Club Colpisa de València. Almunia afegí també que, a la llarga, «Brussel·les esdevindrà l'interlocutor directe de les diferents regions». Mentrestant, però, i a falta de solucions institucionals, queda clar que són els estats els que han de resoldre internament el problema, atorgant a les diferents regions mecanismes d'informació i control i evitant contenciosos com el que esclatà recentment entre la Generalitat de Catalunya i el govern central sobre la gestió dels fons de la FEDER.

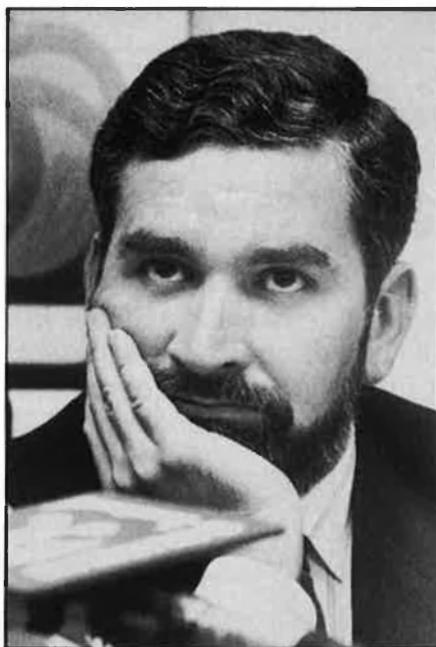
Ara per ara, tan sols la República Federal Alemanya sembla tenir resolt parcialment el tema. Ja el 1957 s'establiren mecanismes de cooperació entre els diferents *lander* i el govern federal per encarar el tema comunitari. El 1959, gràcies a la creació de la figura de l'observador dels *lander* i de posteriors convenis, la comunicació entre *lander* i autoritats europees ha estat molt més fluida.

L'exemple del Patronat Català Pro-Europa

Trenta anys de política comunitària han convertit Brussel·les en punt d'encontre de tota mena d'interessos, i per tant de *lobbys* i grups de pressió —s'ha arribat a dir que la màfia italiana ha estès els seus tentacles a Brussel·les. Al costat d'això trobem també les oficines dels diferents *lander* alemanys, que defensen els seus interessos regionals, i el Patronat Català Pro-Europa, que algú ha definit com una mena de «lobby institucional».

El 20 de juliol de 1982, la Generalitat de Catalunya, la Federació de Caixes d'Estalvis, la Cambra de Comerç, les tres universitats, l'ESADE i ESE creaven el Patronat Català Pro-Europa. Presidit per Jordi Pujol i amb Carles Gasòliba de secretari, el Patronat va nàixer.

Set anys més tard, i amb un pressupost per al 1989 de 230 milions de pes-

Joan Lerma i Carles Gasòliba.

setes, el Patronat s'ha convertit, de fet, en un òrgan de seguiment de totes aquelles iniciatives comunitàries que poden afectar Catalunya. Seguiment que realitza la delegació que el Patronat manté a Brussel·les, composta per 6 tècnics. El Patronat ha estat, en aquest sentit, l'experiència més reeixida a l'hora de suplir les actuals insuficiències institucionals.

No és estrany, doncs, que el Patronat hagi estat triat com a model a seguir per altres administracions autonòmiques que s'han plantejat la presència a Brussel·les. En aquests moments, i a banda dels catalans, són tres les comunitats amb presència a la capital belga: Canàries, Galícia i el País Basc.

Estructurada inicialment al voltant d'una societat anònima —(SPRIPV), Societat per a la Reconversió Industrial del País Basc— la presència basca a Brussel·les fou rellançada quan el govern de Vitòria decidí tirar al dret *oficialitzant* la seva oficina.

Publicà un decret al Diari Oficial del Govern Basc segons el qual es considerava l'oficina com una delegació directa d'Euskadi a Brussel·les. La resposta de l'executiu madrileny fou contundent: envià el decret al Tribunal Constitucional i aquest, com a mesura cautelar, decidí tancar l'oficina. La viabilitat o no del model basc es troba ara pendent de la sentència definitiva del Constitucional.

En els darrers mesos, però, Brussel·les ha estat encara més transitada i s'hi han pogut veure també murcians i valencians. El més insòlit, però, del cas és que fins al dia d'avui, la Generalitat valenciana ha mantingut l'existència d'una oficina consultora dirigida per Marian Wolfe —encara que, tot s'ha de dir, només és duta per Marian Wolfe. Sorpresa absoluta, Marian Wolfe treballa també per a l'organització comercial italiana davant la CEE i és a la seu d'aquest organisme on té l'oficina consultora la Generalitat valenciana.

El passat 29 de setembre, i per tal de sortir al pas de semblant situació, el CDS presentà a les Corts valencianes un projecte pel qual s'instava el govern a crear —en el termini de sis mesos— un Institut Valencià de Promoció Exterior. El projecte, molt semblant al del Patronat català, fou aprovat per la totalitat de l'oposició i segons aquest, l'oficina havia d'actuar com a organisme d'assistència, assessorament i gestió dels interessos valencians davant la CEE.

El projecte no entrà en la Llei de Pressupostos per al 1989 i la resposta del govern valencià ha estat la de crear una Oficina d'Europa finançada per la Generalitat —50%—, la Federació Valenciana de Caixes —un 30%— i el Consell Regional de Cambres —un 20%. L'oficina estaria presidida pel conseller d'Economia i Hisenda, Antoni Birlanga, mentre que el director hauria de ser consensuat per tots els accionistes. Tal com s'ha plantejat, el projecte està a mig camí entre el Patronat —on el control i el poder de les institucions catalanes és predominant— i la Fundació Galícia-Europa, el model triat pels gallecs, on pesen més els interessos de les cambres de comerç gallegues, que endegaren el projecte, que no la voluntat institucional de ser presents a Europa. □